

Č.

Příjmení a jméno:

Adresa školy:

Adresa bydliště:

(Adresy vyplňte až po ukončení soutěžního kola, zejm. u prací postupujících do vyššího kola.)

Národní institut pro další vzdělávání
Senovážné nám. 25, 110 00 Praha 1

Dějepisná olympiáda

45. ročník – 2015/2016

Zadání úkolů okresního kola – test

Tematické zaměření ročníku: „Po stopách Lucemburků aneb Za císařskou korunou“

Důležité upozornění – u každé otázky je rámeček, který uvádí maximální počet bodů za otázku, do prázdného políčka se pak doplní získaný počet bodů. Celkem je možné získat **100 bodů**.

www.talentovani.cz/dejepisna-olympiada

Úkol č. 1

Na obrázku je první český panovník z rodu Lucemburků. Napiš:

jméno jeho otce – _____

rok nástupu na český trůn – _____

jméno soupeře, kterého musel před svým nástupem vyhnat z českého trůnu –

jméno ženy, která mu nástup na trůn umožnila –

4 body

Úkol č. 2

Jan Lucemburský usiloval o získání prestižních mocenských pozic pro svého syna. Z nabídky titulů podtrhni ty, jejichž udělení pro svého syna se Jan Lucemburský dožil:

římský císař; markrabě moravský; český král; římský král; markrabě český

2 body

Úkol č. 3

Vypiš z textu chybné informace a zapiš je správně:

Jan Lucemburský předal svému synu Karlovi správu českých zemí v roce 1344. V roce 1346 se pak Karel stal i římským králem a k této své korunovaci nechal zhotovit nové korunovační klenoty, které uložil na hradě Křivoklátě. Jejich součástí je i tzv. svatoštěpánská koruna.

Špatně

Správně

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

4 body	
--------	--

Úkol č. 4

Roztříd' reálie podle toho, se kterým z panovníků lucemburské dynastie souvisí:

sňatek se sestrou Václava III.; Jan Nepomucký; zastavování hradů šlechtě; čtyři manželky; „král diplomat“; Arnošt z Pardubic; Dekret kutnohorský; Betlémská kaple; „Otec vlasti“

Jan Lucemburský

Karel IV.

Václav IV.

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

9 bodů	
--------	--

Úkol č. 5

Doplň text:

Po smrti císaře Karla IV. v roce _____ nastoupil na český trůn jeho syn Václav. Nedlouho poté vznikla v severním sousedství našich zemí rozsáhlá (p)_____-(l)_____ unie pod vládou (V)_____ (J)_____. Jeho vojska pak v roce 1410 porazila v bitvě u (G)_____ Řád (n)_____ (r)_____. Jako jeden ze žoldnéřů se této bitvy zúčastnil i mladý vladyka z Trocnova (J)_____ (Ž)_____.

6 bodů	
--------	--

Úkol č. 6

„A tak, když jsme přijeli do Čech, nenalezli jsme ani otce, ani matku, ani bratra, ani sestru, ani žádného známého. Také českou řeč jsme úplně zapomněli; potom jsme se ji znovu naučili, takže jsme mluvili a rozuměli jako jiný Čech...“

Napiš autora životopisu, z něhož je ukázka: _____

Napiš název díla – česky: _____

– latinsky: _____

3 body	
--------	--

Úkol č. 7

„Téhož roku český král Jan, vrátiv se z Lucemburku, přijel do Prahy v den sv. Jakuba apoštola, vybral peněžitý desátek ode všech měst království, vzal od všech berni, a tak sehnal s bédováním chudákům mnoho peněz...“

Úryvek z textu k roku 1323 pochází z/ze _____ kroniky.

1 bod	
-------	--

Úkol č. 8

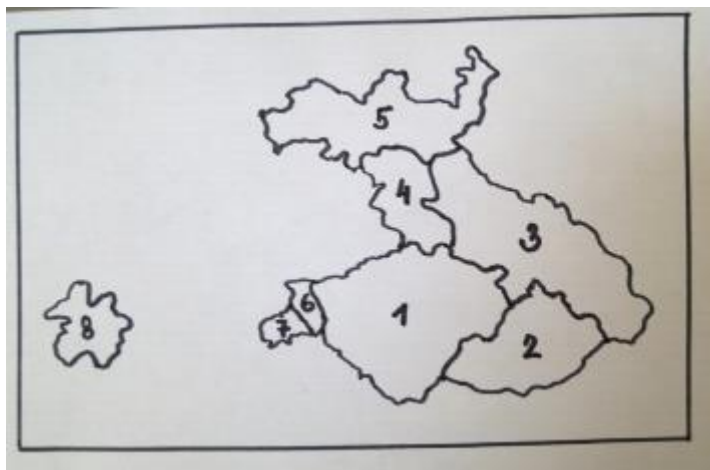
Zakroužkuj správnou odpověď.

Lucemburkové u nás vládli:

- a) 63 let
- b) 114 let
- c) 127 let
- d) 184 let

1 bod	
-------	--

Úkol č. 9

Na schematické mapce pojmenuj území, která patřila v době lucemburské k Zemím Koruny české.

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____

8 bodů	
--------	--

Úkol č. 10

Doplň větu, kterou údajně řekl v jedné z bitev stoleté války jeden z českých králů:

„Toho bohdá nebude, _____.“

O kterého krále se jedná? _____

Na čí straně tento král bojoval? _____

O kterou bitvu se jedná? _____

4 body	
--------	--

Úkol č. 11

Významným stavitelským počinem Karla IV. bylo založení katedrály na Pražském hradě. Komu je tato církevní stavba zasvěcená? Uveď celý název.

1 bod	
-------	--

Úkol č. 12

Přečti si pozorně následující text:

„... Kaple představuje nadpozemský prostor. Na stěnách leštěné polodrahokamy, zasazené ve zlatém štuku. Zlacená klenba se zlatými ččkami se klene jak nebe s hvězdami. Zbýlý prostor je vyplněn obrazy, které představují vojsko Kristovo...“

Na kterém hradě se popisovaný prostor nachází? _____

Jak se tento prostor nazývá? _____

Ke kterému účelu byl prostor zbudován? _____

Kdo je autorem obrazů "Kristova vojska" _____

4 body	
--------	--

Úkol č. 13

Takovéto obrazy byly malovány temperovými barvami na hladkou dřevěnou desku.

Jak se jmenuje tento slavný obraz? _____

Kdo je jeho autorem? _____

Jak se obrazy malované na uvedený materiál nazývají?

3 body	
--------	--

Úkol č. 14

K výstavnosti Nového Města přispívaly promyšleně rozmístěné církevní stavby. Mezi nimi vynikal klášter, který pro slovanské benediktiny založil Karel IV.

Jak se tento klášter nazývá?

Který chrám v Praze měl nejvyšší chrámovou loď, a to i přes to, že zůstal nedostavěn?

2 body	
--------	--

Úkol č. 15

Za vlády Václava IV. se v Čechách v sochařství plně rozvinul styl krásných madon.

Jak se tento styl nazývá? (k) _____ (s) _____

Jak se nazývá významný představitel tohoto směru nazývaný podle svého nejslavnějšího díla? (M) _____ (K) _____

(m) _____

2 body	
--------	--

Úkol č. 16

Jednou z nejvýznamnějších staveb realizovaných císařem Karlem IV. byla stavba nového kamenného mostu spojujícího Staré Město pražské s Menším Městem pražským. Napiš:

původní název tohoto mostu – _____

dnešní jméno tohoto mostu – _____

jméno stavitele (architekta) tohoto mostu – _____

rok počátku stavby mostu a rok, kdy je již na základě písemných zpráv doložitelně využíván – _____

název staršího mostu, který byl tímto mostem nahrazen – _____

místo či město, kde stojí nejstarší dochovaný kamenný most u nás – _____

7 bodů	
--------	--

Úkol č. 17

Praha se stala v době lucemburské významným střeoevropským městem. To dokládá i nápis nad oknem jedné z významných pražských staveb.

Jak zní tento nápis?

Uveď jeho český překlad.

O kterou budovu se jedná? _____

3 body	
--------	--

Úkol č. 18

V roce 1311 korunoval Jana Lucemburského českým králem mohučský arcibiskup.

Jak se tento arcibiskup jmenoval? _____

Stručně zdůvodni, proč ho nekorunoval arcibiskup pražský?

2 body	
--------	--

Úkol č. 19

Ze seznamu jmen zakroužkuj ta, která označují syny Jana Lucemburského:

Václav, Zikmund, Jan Jindřich, Jan Zhořelecký, Jošt

2 body	
--------	--

Úkol č. 20

V raném dětství pobýval pozdější král Karel IV. na několika českých hradech. Uveď jejich jména:

(L) _____, (M) _____, (K) _____

3 body	
--------	--

Úkol č. 21

V době mládí Karla IV. se Lucemburkům podařilo postupně ovládnout řadu měst v severní Itálii.

Jak se nazývala pevnost, kterou v Itálii Karel IV. založil a jež získala Karlovo jméno?

1 bod	
-------	--

Úkol č. 22

Karel IV. byl zvolen římským císařem. Napiš, jak se souhrnně nazývalo sedm mužů, kteří volili římského krále: _____

Přídavná jména z nabídky zapiš na volná místa tak, aby vznikly tituly jednotlivých osob:

Nabídka: rýnský, český, trevírský, mohučský, braniborský, kolínský, saský

arcibiskupové _____, _____ a _____

falckrabě _____

vévoda _____

markrabě _____

král _____

8 bodů	
--------	--

Úkol č. 23

Doplň název dokumentů, které vydal Karel IV.:

a) zákoník týkající se majetku krále, vztahu ke šlechtě apod. – (M) _____

(C) _____

b) listina týkající se vztahů mezi jednotlivými skupinami obyvatel Svaté říše římské – (Z) _____

(b) _____ (K) _____.

2 body	
--------	--

Úkol č. 24

Karel IV. dbal nejen o správu země, ale také o pěstování nových plodin. Pro nově založené

(v) _____ v okolí Prahy a Karlštejna nechal přivézt z Rakous a z (B) _____

nové odrůdy _____.

3 body	
--------	--

Úkol č. 25

Urči, v jakém příbuzenském vztahu byli k Václavovi IV.:

a) Zikmund – byl Václavovým _____

b) Anna Svidnická – byla Václavovou _____

c) Jan Lucemburský – byl Václavovým _____

d) Žofie Bavorská – byla Václavovou _____

4 body	
--------	--

Úkol č. 26

Zakroužkuj, kolik tisíc lidí žilo v Praze za Karla IV.:

- a) asi 100 000
- b) asi 40 000
- c) asi 20 000
- d) asi 60 000

1 bod	
-------	--

Úkol č. 27

Doplň text:

Nižší stupeň sedmera svobodných umění tvořilo (t) _____, jehož součástí byla (g) _____, (r) _____ a (d) _____.

Vyšší stupeň se nazýval (q) _____ a nabízel studium

(m) _____, (g) _____,

(a) _____ a (m) _____.

9 bodů	
--------	--

Úkol č. 28

Napiš, kolikáté výročí narození Karla IV. si v roce 2016 připomínáme: _____

1 bod	
-------	--

Celkem	
---------------	--

Rozřazovací otázka:

Napiš co nejvíce událostí v životě Lucemburků, které v letopočtu končí číslem „6“.

Letopočet:

Událost:

NÁRODNÍ INSTITUT
PRO DALŠÍ
VZDĚLÁVÁNÍ

Národní institut pro další vzdělávání

Dějepisná olympiáda – 45. ročník – 2015/2016

Řešení úkolů okresního kola

Úkol č. 1

Jindřich Lucemburský; 1310; Jindřich Korutanský; Eliška Přemyslovna **4 body**

Úkol č. 2

markrabě moravský; římský král **2 body**

Úkol č. 3

1344 -> 1334; římským -> českým; Křivoklát -> Karlštejn;
svatoštěpánská ->svatováclavská **4 body**

Úkol č. 4

Jan Lucemburský: sňatek se sestrou Václava III.; zastavování hradů šlechtě; „král diplomat“
Karel IV: čtyři manželky; Arnošt z Pardubic; „Otec vlasti“
Václav IV.: Jan Nepomucký; Dekret kutnohorský; Betlémská kaple **9 bodů**

Úkol č. 5

1378; polsko-litevská; Vladislava Jagiella (Jagellonského);
Grunwaldu; německých rytířů; Jan Žižka **6 bodů**

Úkol č. 6

Karel IV.; Život Karlův; Vita Caroli **3 body**

Úkol č. 7

Zbraslavské kroniky **1 bod**

Úkol č. 8

c) 127 let **1 bod**

Úkol č. 9

1. Čechy; 2. Morava; 3. Slezsko; 4. (Horní a Dolní) Lužice;
5. Braniborsko; 6. Chebsko; 7. Horní Falc; 8. Lucembursko **8 bodů**

Úkol č. 10

... aby český král/král český z boje utíkal.“; Jan Lucemburský;
na straně Francie; bitva u Kresčaku **4 body**

Úkol č. 11

katedrála sv. Víta, Václava a Vojtěcha **1 bod**

Úkol č. 12

Karlštejn; kaple sv. Kříže; k uchování říšských korunovačních
klenotů (a sv. ostatků relikvií); Mistr Theodorik **4 body**

Úkol č. 13

Madona z (hradu) Veveří; Mistr Vyšebrodského oltáře; deskové obrazy **3 body**

Úkol č. 14

Emauzy (Na Slovanech); chrám P. Marie Sněžné **2 body**

Úkol č. 15 krásný sloh; Mistr Krumlovské madony	2 body
Úkol č. 16 Kamenný most; Karlův most; Petr Parléř; 1357; 1383; Juditin most; Písek	7 bodů
Úkol č. 17 Praga caput regni ; Praha hlava království; o Staroměstskou radnici	3 body
Úkol č. 18 Petr z Aspeltu; pražské arcibiskupství bylo založeno později/v tu dobu neexistovalo	2 body
Úkol č. 19 Václav; Jan Jindřich	2 body
Úkol č. 20 Loket; Mělník; Křivoklát	3 body
Úkol č. 21 Monte Carlo	1 bod
Úkol č. 22 (říšští) kurfiřti; arcibiskupové trevírský, kolínský a mohučský, falckrabě rýnský, vévoda saský, markrabě braniborský, král český	8 bodů
Úkol č. 23 Majestas Carolina; Zlatá bula Karla IV.	2 body
Úkol č. 24 vinohrady; Burgundska; vinné révy	3 body
Úkol č. 25 bratrem; matkou; dědečkem; manželkou	4 body
Úkol č. 26 asi 40 000	1 bod
Úkol č. 27 trivium; gramatika; rétorika a dialektika; quadrivium; matematiky; geometrie; astronomie a muziky	9 bodů
Úkol č. 28 700 let	1 bod

Celkem: 100 bodů

Soutěžní úkoly vytvořili členové Ústřední komise Dějepisné olympiády: Mgr. Václava Korcová (předsedkyně), Mgr. Lenka Broklová, Mgr. Irena Náprstková, Mgr. Josef Vávra, Mgr. Jaroslav J. Gloser.

HODNOCENÍ OTÁZEK

Počítají se pouze správné odpovědi, chybné odpovědi se neodečítají.

HODNOCENÍ ROZŘAZOVACÍ OTÁZKY

Rozřazovací otázka byla zařazena na základě požadavku MŠMT na jedinečné umístění jednotlivých soutěžících vzhledem k zavedení programu Excellence pro ZŠ. Dojde-li k situaci, že budou mít soutěžící stejný počet bodů, žádáme okresní komisi, aby přihlédla k rozřazovací otázce a podle toho, jak je zodpovězena, přidala soutěžícímu, který odpověděl lépe, 0,5 bodu. Způsob hodnocení rozřazovací otázky necháváme na komisi, která můžete použít např. pomocnou škálu 1–10 bodů.

Rozřazovací otázku budou psát všichni soutěžící, ale hodnotit se bude jen v případě shodného počtu bodů.

DŮLEŽITÉ!!!

INFORMACE O PŘIHLÁŠENÍ DO ON-LINE KURZU

I v letošním roce je pro soutěžící, kteří postoupí do krajských kol, připraven on-line kurz, ve kterém si budou mít možnost rozšířit znalosti k tematice letošního ročníku a seznámit se s metodikou psaní odborné práce, která je podmínkou pro účast v celostátním kole.

Upozorněte, prosím, soutěžící, že informaci o způsobu přihlášení (=odkaz na příslušnou stránku, kde se zaregistrují) obdrží spolu s informací, že postupují do krajského kola, která jim přijde od garanta krajského kola. Účast v kurzu je v jejich zájmu a zodpoví mnohé dotazy.

Budou-li mít zájem o účast v on-line kurzu také soutěžící, kteří do krajského kola nepostoupí, případně pedagogové, ať se, prosím, domluví s tajemnicí soutěže, Mgr. Hanou Janouškovou na adrese janouskova.h@nidv.cz.

Všechny informace (nejen) k on-line kurzu budou také zveřejněny na stránkách soutěže:

www.talentovani.cz/dejepisna-olympiada